

สถาบันวิจัยประชากร
และสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล

ประชากร และการพัฒนา

POPULATION AND DEVELOPMENT NEWSLETTER ISSN : 0125-5754

ประชากร รุ่นเกิดล้าน

(หน้า 4 - 5)

พ.ศ. 2548 : ปีแห่งการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ สิรินันท์ กิตติสุขสถิต

ความเสมอภาคทางเพศ หมายถึง "การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงได้เรียนหนังสือหรือได้ทำงานเท่ากับผู้ชาย" หรือ "เมื่อทำงานในตำแหน่งหน้าที่เดียวกันต้องได้รับเงินเดือนเท่ากัน" **ความเสมอภาคทางเพศ** หมายรวมถึง "ครอบครัวยากจนได้รับการดูแลจากแม่ที่มีสุขภาพอนามัยดี" และ**ความเสมอภาคทางเพศ** ยังหมายถึง "หญิง-ชายมีบทบาทในทางการเมืองและมีอำนาจในการตัดสินใจที่เท่าเทียมกัน"

"**ความเสมอภาคกันระหว่างหญิงและชาย และการส่งเสริมพลังอำนาจของผู้หญิง**" ได้มีการกล่าวถึงในระดับสากลเป็นครั้งแรกในการประชุมประชากรและการพัฒนาระหว่างประเทศ (International Conference on Population and Development: ICPD) ณ กรุงไคโร ประเทศอียิปต์ เมื่อปี พ.ศ. 2537 (ค.ศ. 1994) หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "ICPD Cairo 94"

นับแต่นั้นมา โครงการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศก็มีการปฏิบัติอย่างจริงจังในหลายประเทศ จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกในปัจจุบัน และในขณะเดียวกันความเสมอภาคทางเพศ ก็ได้กลายเป็นหัวข้อถกเถียงเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและการพัฒนามนุษย์ ทั้งในระดับสากลและระดับประเทศ

ในประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศได้มีการนำเสนอกฎหมายส่งเสริมสิทธิสตรี มีการทบทวนนโยบายประชากร และสนับสนุนการพัฒนาเพื่อส่งเสริมสิทธิสตรี รวมทั้งมีกลยุทธ์หลายด้าน ได้แก่ ส่งเสริมการให้บริการด้านอนามัยเจริญพันธุ์ มีมาตรการให้หยุดการกระทำรุนแรงในครอบครัว ห้ามนางพ้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และ สนับสนุนให้ผู้หญิงมีบทบาททางการเมือง และกำจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติหรือ UNFPA เป็นองค์กรหนึ่งที่ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ และได้เล็งเห็นว่า โครงการดังกล่าวข้างต้นนี้กำลังดำเนินการอยู่อย่างมีประสิทธิภาพในหลายประเทศทั่วโลก ทำให้สามารถลดอัตราการตายของแม่และเด็ก สามารถเข้าถึงกลุ่มวัยรุ่นสามารถป้องกันการติดเชื้อเอชไอวี และทำให้เกิดความมั่นใจในความปลอดภัยเมื่อดังครรภ์และคลอดบุตร รวมถึงการเลี้ยงดูบุตร ทั้งหมดนี้ช่วยให้ผู้หญิงมีชีวิตที่ดีขึ้นและเพิ่มโอกาสในชีวิตของผู้หญิงให้มากขึ้นอีกด้วย

วันประชากรโลก

วันประชากรโลก ได้ถือกำเนิดมาจากมติการประชุมครั้งที่ 36 เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2532 ของสภาบริหารของกองทุนพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และUNFPA ซึ่งกำหนดเอาวันที่ 11 กรกฎาคม

ของทุกปีเป็นวันประชากรโลก ทั้งนี้เพราะเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2530 นั้น เป็นวันที่**ประชากรโลกมีจำนวนห้าพันล้านคน**

วัตถุประสงค์ของวันประชากรโลก ก็เพื่อกระตุ้นให้ประเทศทั้งหลายเกิดความสนใจต่อปัญหาเร่งด่วนของประชากรโลก โดยมีการกำหนดแผนการและโครงการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อหาทางออกให้กับปัญหาเหล่านั้น วันประชากรโลกจัดขึ้นเป็นครั้งแรกในวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 โดยมีการจัดกิจกรรมในกว่า 90 ประเทศทั่วโลก

ดังนั้น UNFPA จึงกำหนดให้วันประชากรโลกปีนี้ คือ วันที่ 11 กรกฎาคม 2548 เป็น**ปีแห่งการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ** และได้ชูประเด็น "**ความเสมอภาคทางเพศสามารถขจัดความยากจนให้หมดไปได้**" พร้อมทั้งเสนอยุทธวิธีเพื่อให้บรรลุผลไว้ 4 ประการดังนี้

1. ลงทุนในการศึกษา

เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปว่า การลงทุนในการศึกษาของเด็กผู้หญิงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาและลดความยากจน การที่ผู้หญิงมีพลังอำนาจมากขึ้น การฝึกครูให้มีความเข้าใจประเด็นของความเสมอภาคทางเพศ การสนับสนุนการศึกษาสำหรับผู้หญิง การทำให้โรงเรียนปลอดภัย การลดการแต่งงานเมื่ออายุน้อย การยินยอมให้วัยรุ่นที่ตั้งครรภ์มีโอกาสได้เรียนต่อ การให้ทุนการศึกษา การให้บริการอนามัยเจริญพันธุ์ รวมถึงการลดอัตราการเจริญพันธุ์ ลดอัตราการเจ็บป่วย และลดอัตราการตาย ปฏิบัติการเหล่านี้ สามารถส่งเสริมผ่านพลังอำนาจของผู้หญิงเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในการส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศเพื่อขจัดความยากจน

2. เปิดโอกาสทางเศรษฐกิจ

การเปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีความเท่าเทียมทางเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลให้ผู้หญิงมีความสามารถในการเพิ่มรายได้เพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัวมากขึ้น ซึ่งจะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับประเทศอีกด้วย

ผู้หญิงที่สามารถวางแผนในเรื่องการเว้นช่วงการมีบุตร จะมีโอกาสที่ดีกว่าเมื่อได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้หญิงและเด็กหญิงสามารถเข้าถึงแหล่งทางเศรษฐกิจด้วยแล้ว ก็ยิ่งส่งเสริมให้ผู้หญิงได้เข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องที่ทำกินและการเงินมากยิ่งขึ้นไปอีก

ในขณะเดียวกัน การให้ผู้หญิงมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูง และให้เข้าสู่การจ้างงานอย่างเป็นทางการ ก็ยิ่งทำให้ผู้หญิงมีความสามารถในการเพิ่มผลผลิตทางเศรษฐกิจให้มากยิ่งขึ้นตามไปด้วย

3. ส่งเสริมอนามัยเจริญพันธุ์และสิทธิสตรี

การที่ผู้หญิงมีสิทธิในการกำหนดจำนวนบุตรและการเว้นช่วงห่างการมีบุตร เป็นการกระจายพลังอำนาจของผู้หญิงไปสู่ความเสมอภาคทางเพศ

เมื่อไรก็ตาม ถ้าผู้หญิงไม่มีความเสมอภาคทางเพศในเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์ ก็อาจเป็นต้นเหตุสำคัญของการเพิ่มขึ้นของอัตราการตายในผู้หญิงขณะตั้งครรภ์และคลอด ข้อสำคัญ การติดเชื้อเอชไอวี และเอ็ดสจะกลับมาเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากผู้หญิงไร้อำนาจในการปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์และไร้อำนาจในการต่อรองการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

ในกรณีของเด็กผู้หญิงที่แต่งงานเร็วหรือตั้งครรภ์ก่อนถึงวัยอันควร ความไม่เท่าเทียมทางเพศจะเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้เด็กผู้หญิงเหล่านั้นไม่สามารถเรียนต่อจนจบการศึกษา และยังมีโอกาสเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคอีกด้วย

4. สนับสนุนการมีส่วนร่วม

ผู้หญิงควรมีสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเสมอภาคทางเพศ ผู้หญิงต้องมีพลังอำนาจในการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจทางการเมืองและการพัฒนาอย่างเต็มที่

การกระทำรุนแรงทางเพศ มักจะทำให้บทบาทการมีส่วนร่วมทางสังคมของผู้หญิงลดน้อยลง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงและเด็กหญิงไม่สามารถประสบความสำเร็จในชีวิต เพราะไม่สามารถใช้ศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ได้อย่างเต็มที่

กิจกรรมในวันประชากรโลก พ.ศ. 2548

ในวันประชากรโลกปีนี้ UNFPA ได้เสนอกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ เช่น การประชาสัมพันธ์ด้วยข้อความที่ดึงดูดใจ โดยดิงนักการเมืองหรือดาราให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศ การจัดประกวดภาพการแข่งขันเขียนเรียงความ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และการจัดสวนทางวิชาการ เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทย เมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดประชุมวิชาการเนื่องในวันประชากรโลก 11 กรกฎาคม 2548 เรื่อง "เสริมสร้างพลังอำนาจเพื่อความเสมอภาคเรื่องสุขภาพหญิง-ชายผ่านกลไกกฎหมาย" ณ โรงแรมรอยัลริเวอร์ กรุงเทพมหานคร

ข้อมูลที่น่าสนใจในเรื่องความเสมอภาคทางเพศ

- * ความสามารถในการเข้าถึงการวางแผนครอบครัวของคู่สมรสในประเทศที่กำลังพัฒนาได้เพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 60 ซึ่งคู่สมรสเหล่านี้กำลังใช้วิธีคุมกำเนิดสมัยใหม่อยู่ในปัจจุบัน เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละการใช้วิธีคุมกำเนิดสมัยใหม่ในปี พ.ศ. 2503 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 10 ถึงร้อยละ 15 เท่านั้น
- * ปัจจุบันประชากรโลกมีถึง 6.5 พันล้านแล้ว ในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มผู้หญิงวัยรุ่นที่กำลังตั้งครรภ์จำนวนมากที่สุดเท่าที่เคยมา ผู้หญิงวัยรุ่นกลุ่มนี้ส่วนใหญ่อยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา และมีจำนวนมากเช่นกันที่อาศัยอยู่ในถิ่นยากจน
- * มีการประมาณการว่า การที่สตรีได้เข้าถึงบริการวางแผนครอบครัวเพียงอย่างเดียว ก็สามารถลดการตายของมารดาหลังคลอดลงถึงร้อยละ 25 และลดการตายของเด็กได้ร้อยละ 20 นอกจากนี้การให้บริการระหว่างคลอดที่มีประสิทธิภาพ ก็สามารถลดการตายของมารดาได้ถึงร้อยละ 74
- * ในแต่ละวัน มีวัยรุ่นหญิงเกินกว่า 70,000 คนแต่งงาน และมีประมาณ 40,000 คนที่คลอดบุตร
- * เกินกว่า 1 ใน 3 ของวัยรุ่นหญิงอายุระหว่าง 15 ถึง 24 ปี ในกลุ่มประเทศที่อยู่ในแถบทะเลทรายซาฮารา (Sub-Saharan Africa) ติดเชื้อเอชไอวี ซึ่งอยู่ในสัดส่วนเดียวกับวัยรุ่นชาย
- * องค์การยูนิเซฟ รายงานว่า มีเด็กถึง 121 ล้านคนที่ไม่ได้เรียนหนังสือ และในกลุ่มนี้เป็นเด็กผู้หญิงถึง 65 ล้านคน หรือร้อยละ 54 ในขณะเดียวกันก็มีผู้หญิงถึง 600 ล้านคนทั่วโลกที่ไม่มีการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ชายที่มีเพียง 320 ล้านคนเท่านั้น
- * จากสถิติทั่วโลกประมาณว่า จะมีผู้หญิงถึง 1 ใน 3 ที่ถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกบังคับขืนใจให้ร่วมเพศ รวมถึงถูกกระทำรุนแรงในรูปแบบต่างๆ ข้อน่าสังเกตก็คือ สตรีเหล่านี้ถูกบังคับขืนใจหรือถูกกระทำรุนแรงจากคนใกล้ชิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากสามีหรือสมาชิกชายในครอบครัว ยิ่งกว่านั้นสถิติยังบอกอีกว่า สตรี 1 ใน 4 ถูกกระทำรุนแรงขณะกำลังตั้งครรภ์

ขยความจาก "11 July, World Population Day 2005" โดย Safiye Cagar ผู้อำนวยการของ Information, Executive Board and Resource Mobilization Division, UNFPA

